

© Traducerea și permisiunea pentru republicare au fost oferite de către Teodor Papuc în scopul includerii sale în baza de date HUDOC a Curții.

© The present text and the authorisation to republish it were granted by Teodor Papuc for the purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

© La traduction et l'autorisation de republier ont été accordées par Teodor Papuc à son inclusion dans la base de données HUDOC de la Cour.

Magyar Kétfarkú Kutya Párt v. Ungaria [MC] - [201/17](#)

Hotărârea din 20.1.2020 [MC]

Articolul 10

Articolul 10-1

Libertatea de exprimare

Libertatea de a comunica informații

O bază legală insuficient de previzibilă pentru aplicarea unei amenzi unui partid politic care a pus la dispoziția publicului o aplicație de mobil care le permitea votanților să publice fotografii anonime cu buletinele lor de vot: *încălcare*

În fapt – În 2016, în Ungaria a avut loc un referendum legat de planul Uniunii Europene de relocare în privința migrației. Chiar înainte de referendum, reclamantul, un partid politic denumit Magyar Kétfarkú Kutya Párt („MKKP”), a pus la dispoziția votanților o aplicație pentru telefonul mobil pe care aceștia o puteau utiliza pentru a încărca și publica sub anonimat fotografii cu buletinele lor de vot. Ca urmare a unor plângeri formulate de o persoană privată în fața Comisiei Electorale Naționale (NEC), partidul reclamant a fost amendat pentru încălcarea principiilor corectitudinii și secretului alegerilor și a exercitării drepturilor în conformitate cu scopul lor. *Kúria* a menținut constatarea NEC privind încălcarea principiului exercitării drepturilor în conformitate cu scopul lor, însă a respins concluziile sale privind secretul votului și corectitudinea referendumului. Plângerea constituțională a partidului reclamant a fost declarată inadmisibilă.

Într-o hotărâre din 23 ianuarie 2018 (vezi [Nota informativă 214](#)), o Cameră a Curții a reținut, în unanimitate, că a existat o încălcare a articolului 10 din Convenție. În opinia Curții, conduita partidului reclamant nu a provocat niciun prejudiciu secretului sau corectitudinii referendumului. Sancțiunea impusă reclamantului nu a urmărit vreunul din scopurile legitime enumerate la articolul 10 § 2.

Pe 28 mai 2018, cazul a fost trimis la Marea Cameră, la cererea Guvernului.

În drept – Articolul 10

(a) *Existența unei ingerințe* – Deciziile autorităților naționale au interferat cu libertatea de exprimare a MKKP. Pentru Curte, publicarea fotografiilor buletinelor de vot reprezenta o formă de conduită care se încadra în libertatea de exprimare.

MKKP nu a fost autorul fotografiilor în discuție; mai curând, acesta a participat la diseminarea lor, oferind o aplicație pentru telefonul mobil, în vederea publicării lor. În jurisprudența sa, Curtea a stabilit că articolul 10 nu este aplicabil doar conținutului informațiilor, ci și mijloacelor de diseminare, de vreme ce orice restricție impusă celor din urmă interferează, în mod necesar, cu dreptul de a primi și de a comunica informații. Aplicația pentru telefonul mobil a reprezentat un mijloc pus la dispoziție de MKKP pentru votanți, în vederea comunicării opiniilor lor politice, permițându-le să-și exercite dreptul la libertatea de exprimare.

Din perspectiva interpretării conduitei MKKP de către autorități, Curtea a considerat că MKKP nu a urmărit doar să ofere un for pentru votanți, în vederea exprimării opiniei lor, dar și pentru a transmite un mesaj politic în sine. Dat fiind contextul – perioada unui referendum național – și denumirea aplicației – „Anulează-ți votul” – funcționarea acestei aplicații pentru telefonul mobil trebuia considerată o expresie a opiniei politice a MKKP privind referendumul în discuție.

MKKP a susținut că nu a fost sancționat pentru activitatea de campanie ca atare, ci pentru efectuarea acestei activități prin intermediul aplicației pentru telefonul mobil. Protecția articolului 10 nu opera doar în privința substanței ideilor și informațiilor exprimate, ci și în privința formei în care acestea erau comunicate.

În circumstanțele acestui caz, cele două aspecte – oferirea unui for pentru terți și comunicarea de informații și de idei în sine – erau legate în mod indisolubil. Oferirea, pentru votanți, a unei aplicații pentru telefonul mobil și solicitarea de a încărca și publica fotografii ale buletinelor de vot, precum și încurajarea acestora de a da un vot nul au implicat, așadar, exercițiul dreptului MKKP la libertatea de exprimare în privința ambelor aspecte.

Reacția autorităților la exercițiul dreptului MKKP în baza articolului 10 din Convenție a echivalat cu o ingerință în acest drept.

(b) *Dacă ingerința era prevăzută de lege* – Întinderea noțiunii de previzibilitate depindea, în mare măsură, de conținutul instrumentului în discuție, de aria pentru care era conceput să o acopere și de numărul și statutul celor cărora le era adresat. Contextul electoral prezenta o semnificație deosebită în această privință, dată fiind importanța integrității procesului de vot pentru menținerea încrederii electoratului în instituțiile democratice.

Faptul că prevederile legale care guvernează alegerile formau baza restrângerii exercițiului libertății de exprimare constituia un element suplimentar care trebuia avut în vedere în analiza exigențelor previzibilității pe care legea trebuia să le îndeplinească. În această privință, libera exprimare era esențială pentru asigurarea „exprimării libere a opiniei poporului la alegerea legislativului”. Din acest motiv, era deosebit de important ca în perioada care precedă alegerile să fie permisă libera circulație a opiniilor și a informațiilor de orice fel. Acest fapt era cu atât mai pregnant atunci când libertatea de exprimare în discuție îi aparținea unui partid politic. Așa cum a reținut în mod repetat Curtea, partidele politice jucau un rol esențial în asigurarea pluralismului și în funcționarea adecvată a democrației. Restricțiile impuse libertății lor de exprimare trebuiau supuse, așadar, unui control riguros. Această concluzie era aplicabilă, *mutatis mutandis*, în contextul unui referendum care urmărea să afle care este voința electoratului în privința unor chestiuni de preocupare publică.

În opinia Curții, acest tip de control se extindea, în mod obișnuit, asupra analizei previzibilității efectelor bazei legale invocate de autorități pentru restrângerea libertății de exprimare a unui partid politic, într-o măsură care elimină orice arbitrar în aplicarea ei. Controlul riguros de aici nu servea doar la protecția partidelor politice democratice de ingerințele arbitrare din partea autorităților, dar protejau și democrația însăși, de vreme ce orice restricție a libertății de exprimare în acest context, fără reglementări suficient de previzibile, putea prejudicia dezbaterile politice deschise, legitimitatea procesului de vot și rezultatele sale, precum și încrederea cetățenilor în integritatea instituțiilor democratice și devotamentul acestora față de preeminența dreptului.

Chestiunea care iese în evidență în acest caz era dacă MKKP – în lipsa unei prevederi obligatorii în legislația națională care să reglementeze în mod explicit fotografierea buletinelor de vot și încărcarea acestor fotografii sub anonimat într-o aplicație pentru telefonul mobil pentru diseminare în timp ce votarea decurgea – știa sau trebuia să știe (dacă era necesar, după apelul la o consultație juridică adecvată) că conduita sa va încălca dreptul electoral procedural existent.

Caracterul vag al principiului „exercițiul drepturilor în conformitate cu scopul lor”, stabilit de secțiunea 2(1)(e) din Legea privind procedura electorală, a fost scos în evidență de Curtea Constituțională în decizia sa. EPA nu a definit ce a constituit o încălcare a principiului și nu a stabilit vreun criteriu pentru determinarea situației care constituie o încălcare a condiției de exercitare a drepturilor în conformitate cu scopurile lor, și nici nu oferea vreun exemplu. În percepția Curții Constituționale, nu era posibil să se stabilească criterii general aplicabile pentru exercițiul drepturilor contrar scopurilor lor; mai curând îi revenea Comisiei Electorale Naționale (NEC) și, eventual, tribunalelor naționale să conchidă, pe baza examinării tuturor circumstanțelor unui anumit caz, dacă o anumită conduită încălca principiul.

Curtea a considerat că o situație care presupune interpretarea judiciară a principiilor prevăzute de lege nu contravine, în sine, condiției ca legea să fie redactată în termeni suficient de preciși. Totuși, cadrul normativ național aplicat în acest caz oferea posibilitatea unei restricții a exprimărilor legate de votare de la caz la caz și acorda, așadar, o marjă discreționară foarte largă organelor electorale și

tribunalelor naționale care trebuiau să-l interpreteze și să-l aplice. În consecință, lipsa clarității în secțiunea 2(1)(e) a EPA și posibilul risc inherent interpretării sale pentru exercițiul drepturilor legate de votare, inclusiv libera punere în discuție a treburilor publice, pretindeau o atenție deosebită din partea autorităților naționale.

Cu privire la interpretarea secțiunii 2(1)(e) din EPA, Curtea Constituțională a limitat întinderea prevederii la conduita legată de votare care presupunea „consecințe negative”, inclusiv încălcarea drepturilor altora. O abordare similară se regăsea în jurisprudența *Kúria*. Totuși, *Kúria* a reținut că secretul votului nu a fost încălcat, de vreme ce aplicația pentru telefonul mobil nu permitea accesul la datele cu caracter personal ale utilizatorilor și nu putea, astfel, să atribuie vreun vot nului unui votant. Ea a mai constatat că conduita MKKP nu a avut vreun impact material asupra corectitudinii referendumului național și nu a fost aptă să perturbe încrederea publică în munca organelor electorale. Prin urmare, nu s-a stabilit modul în care restricția imputată, bazată pe principiul exercițiului drepturilor în conformitate cu scopul lor, era legată și aborda o „consecință negativă” concretă, indiferent dacă posibilă sau actuală.

Acest caz a fost, aparent, primul în care autoritățile naționale au aplicat principiul exercițiului drepturilor în conformitate cu scopul lor, în cazul utilizării unei aplicații pentru telefonul mobil pentru publicarea fotografiilor buletinelor de vot sub anonimat. Acest fapt nu a făcut imprevizibilă, ca atare, interpretarea legii. Totuși, având în vedere importanța deosebită a previzibilității legii atunci când aceasta restricționează libertatea de exprimare a unui partid politic în contextul alegerilor sau al referendumului, Curtea a fost de opinie că incertitudinea considerabilă privind posibilele efecte ale prevederilor juridice contestate aplicate de autoritățile naționale a depășit ceea ce era acceptabil în baza articolului 10 § 2 din Convenție.

Concluzie: încălcare (șaisprezece voturi la unu).

Articolul 41: 330 EUR în privința prejudiciului material.